

وزارت تجارت و صنايع جمهوری اسلامی افغانستان

رياست انكشاف صادرات

مديريت عمومي ديتا بيس ومعلومات

پروژه تقويه وتوسعه صادرات

تحليلی از حجم صادرات-واردات و مقدار توليدات میوه جات تازه در سطح کشور و تنظيم این سه روند برای توسعه صادرات

تهیه وترتيب: معراج الدين "رسولي" - رياست انكشاف صادرات - وزارت تجارت و صنايع

ماه قوس سال 1396 ه.ش

Export and
Import

فهرست مندرجات

فصل اول

3	مقدمه
4	زراعت
5	1- باغداری
5	2- تحلیل وضع زراعت
6	3- اولویت های عمده سکتور زراعت (باغداری)
7	4- فرصت های سکتور زراعت (باغداری)
7	5- چالش ها سکتور زراعت (باغداری)

فصل دوم

9	نقش صادرات در توسعه اقتصادی افغانستان
9	1- تولیدات میوه جات تازه
10	a. جدول تولیدات میوه جات تازه طی سال 1395
10	b. جدول مازاد تولیدات میوه جات تازه بدون استفاده آن در داخل کشور طی سال 1395
11	c. گراف مازاد تولیدات میوه جات تازه (بدون ضایعات و استفاده آن در داخل) کشور طی سال 1395
11	2. اقلام صادراتی میوه جات تازه
12	1-2 نگاهی مختصر به میوه جات تازه
12	1.1.2 انگور
12	a. جدول تولید انگور باساس ولایات طی سال 1395
13	2.1.2 تربوز
13	a. جدول تولیدات تربوز باساس ولایات طی سال 1395
14	3.1.2 خربوزه
14	a. جدول تولیدات خربوزه باساس ولایات طی سال 1395
15	4.1.2 سیب
15	a. جدول تولیدات سیب باساس ولایات طی سال 1395
16	5.1.2 زردآلو
16	a. جدول تولید زردآلو باساس ولایات طی سال 1395
17	3- صادرات میوه جات تازه
19-17	1.3 جداول، گراف و سهم فیصدی صادرات میوه جات تازه طی سال 1395
20	4- واردات میوه جات تازه
21	a. جدول واردات میوه جات تازه طی سال 139
21	b. گراف ارزش صادرات و واردات طی سال 1395
22	5- مازاد تولیدات میوه جات تازه برای صادرات طی سال 1395

6- مقدار صادرات و مازاد تولیدات هریک از میوه جات تازه طی سال 1395..... 23

7- برتری های میوه جات تازه افغانستان 24

فصل سوم

1- چالشها صادرات میوه جات تازه..... 25

2- پیشنهادتبرای بهبود تولیدات میوه جات تازه..... 26

3- پیشنهادات برای افزایش صادرات میوه جات تازه..... 26

4- هماهنگی بین تولیدات، صادرات و واردات..... 27

5- نتیجه..... 27

6- مآخذ..... 29

بنام خداوند مهربان

مقدمه:

افغانستان یک کشور زراعتی است که اساس اقتصاد اش را مشغولیت بیشتر از 80 فیصد مردم اش به زراعت سنتی را تشکیل میدهد، که با شیوه های غیر عصری و مدرن پیش برده می شود و بیشتر متکی به شرایط مساعد اقلیمی میباشد.

نظام زراعتی کشور معیشتی بوده و به شکل گسترده ای وابسته به شرایط طبیعی و اقلیمی بوده و از مجموع اراضی کشور 12 فیصد آن، ساحه قابل زرع است.

تولیدات مهم کشور شامل تولیدات باغی، حیوانی و زراعتی بوده که مهمترین اقلام صادراتی کشور را تشکیل میدهد. میوه جات تازه کشور که از نظر کیفی به شکل ارگانیک تولید می گردد با توجه به اینکه امروزه در جهان بیشترین از فن آوری و ترکیبات کیمیاوی در تولید محصولات زراعتی استفاده می شود؛ تولیدات باغی افغانستان نسبتاً عاری از این پدیده بوده که امروز تقاضا به تولیدات باغی ارگانیک هر روز بیشتر شده می رود و کشور ها در تلاش اند تا به تولیدات ارگانیک خود بیفزایند.

افغانستان می تواند با داشتن تولیدات باغی ارگانیک بیشترین بازارهای جهان و منطقه را در صورت فعالیت های متمرکز در جهت بازاریابی به تولیدات خود، زمینه های رشد و توسعه بیشتر آن را مساعد سازد.

درین عنوان با تصدیق موضوع به سه فصل بالترتیب تولید، صادرات و واردات، فهرست بندی شده و مبتنی بر این است که: در افغانستان طی سال 1395 چه مقدار میوه جات تازه تولید شده و چه اندازه این میوه جات به خارج کشور صادر گردیده و به چه اندازه میوه جات مشابه از بیرون کشور وارد گردیده و مازاد تولیدات ما در چه سطح است و کدام چالش و مشکلات فرا راه تولید و صادرات و جود دارد و چطور می توان در حین فصول جمع آوری میوه جات تازه از ورود میوه جات بدیل جلوگیری کرد و در عوض به افزایش تولید، صادرات و نگهداری آنها توجه نمود. پیشنهادات مشخص برای بهبود و تقویه تولیدات و مراحل بعدی آن از جمله کشت و غرس گونه های متعدد درخت میوه ای، نگهداری (سردخانه ها) بسته بندی، پروسس، بازاریابی، صادرات و جلوگیری از ورود میوه جات بدیل در حین فصول برداشت میوه جات و سایر موارد به ترتیب، راه های حل طرح و پیشنهاد شده و مشکلات و چالش ها هر کدام بیان گردیده و برای هر یک راه حل پیشنهاد و مطرح گردیده است و از توجه به هماهنگی و همکاری ادارات ذیربط جهت تقویه این سکتور جهت صادراتی نمودن آن و راه حل های پیشنهادی مطرح شده را اراییه و مورد مطالعه قرار داده است. تا حدی که ارقام و معلومات احصایی در اختیار بوده مورد تحلیل و ارزیابی قرار گرفته و همه آنها در اشکال، گراف و مقدار ارزش صادراتی نشان داده شده است.

و برای این که بتوان راه هایی پیدا کرده تا این معضل حل گردد با یک پس منظر در مورد زراعت افغانستان چالش و مشکلات و شرایط موجود زراعت کشور با طرح و پیشنهادات مختصر در مورد حل مشکل مازاد تولیدی و افزایش صادرات و در خاتمه با یک نتیجه گیری کلی این مقاله به پایان می رسد.

فصل اول

زراعت:

زراعت عبارت از کار و فعالیت و بهره برداری زراعتی از زمین، مواشی، ماهیگیری و جنگلات است. (1.1)

در افغانستان زراعت متکی به ریزش برف و باران های موسمی میباشد و اگر این باران به موقع صورت گیرد، بصورت عمومی تاثیر خوبی بالای حاصلات میداشته باشد.

ساحات زراعتی:

به اراضی ای اطلاق می شود که به نحوی تحت استفاده زراعتی قرار گیرد. این اراضی شامل اراضی آبی وللمی میباشد. طی سال 1395 اراضی زراعتی کشور در حدود 9610 هزار هکتار را احتوا می کرد. (2.1)

اراضی آبی:

مشمول است بر زمین های زراعتی که در طول فصل توسط یکی از منابع آبی مانند: دریا، اَره، چشمه ها و غیره آبیاری می گردد. اراضی تحت کشت آبی 26% بوده که شامل 2457 هزار هکتار می گردد. (3.1)

اراضی تحت کشت:

به اراضی ای اطلاق می شود که عملاً تحت کشت نباتات یک ساله و یا چندین ساله قرار داشته باشد.

باغ ها:

به ساحاتی گفته می شود که نباتات چندین ساله در آن غرس شده و شامل درختان مثمر و غیر مثمر، نباتات زینتی و تاکستانها میباشد. (4.1)

1. باغداری:

سکتور باغداری که شامل میوه جات: انگور، زردآلو، سیب، بادام، انار، آلبالو، گیلان، چهارمغز و توت می شود. این 8 محصول بیشتر از 95% زمین باغداری و تاکستانی را در بر می گیرد، برعلاوه، کینو در ولایات شرقی در حال افزایش است. (1.2)

میوه جات خشک افغانستان بخصوص کشته زردآلو و بادام 60% مارکیت جهانی را در سال 1982 در برمی گرفت؛ اما در سال 1990 به 16% کاهش یافت. (3.2)

افغانستان در حال حاضر به پیمانه زیادی سبزیجات و میوه جات را وارد میکند، حالانکه این محصولات میتواند در داخل کشور تولید شود، که این باعث خروج ارز به خارج کشور شده و تولیدات داخلی را صدمه زده و باعث افزایش عرضه مواد غذایی در بازار داخلی می گردد.

تجربه باغ داران افغان نشان داده است که افغانستان از لحاظ شرایط لازم برای باغ داری و پرورش انواع درخت و درختچه های مثمر، بسیار غنی بوده و از لحاظ اقلیمی، آب و هوایی هم دارای شرایط مناسب و مورد نیاز برای پرورش درختان مثمر و غیر مثمر است.

انواع میوه های درختی افغانستان، هم اکنون علی رغم آنکه بدون پروسس و بسته بندی مناسب به کشور های دیگر صادر می شود، به علت داشتن کیفیت مرغوب، دارای طرف داران زیادی در آن کشورها است. هرچند بسیاری از این میوه جات تازه به صورت غیر معیاری و استندرد به کشورهای همسایه صادر شده و در آن جا بعد از پروسس و بسته بندی استندرد به نام کشورهای دیگر به بازارهای اروپایی و آمریکایی و سایر مناطق جهان صادر می شوند. اما با آنهم بخش زیادی از درآمد کشور از طریق صدور محصولات زراعتی بدست می آید، که در صورت رسیدگی به این بخش و فراهم نمودن زمینه پروسس و بسته بندی معیاری برای انواع میوه جات خشک و تازه و بازاریابی برای این محصولات، از يك طرف تعداد زیاد نیروی

کار کشور ما که متأسفانه در شرایط کنونی، اکثر آنها بیکار اند استخدام می شوند و از جانب دیگر عواید فعلی موجود را تا چندین برابر افزایش میدهند که بنوبه خود باعث تشویق زارعین گردیده و تولیدات زراعتی ما افزایش میابد.

در کنار این مسئله، رشد صنایع وابسته به باغداری مانند صنایع تولید آب میوه و سایر نوشیدنی های میوه ای و همچنین صنایع کنسروسازی می تواند به شدت در جلوگیری از اتلاف و فاسد شدن میوه جات و استفاده بهینه از محصولات باغی در جهت ارزش آوری هرچه بهتر مفید بوده و در راستای افزایش تولیدات داخلی و ایجاد اشتغال در کشور عزیز ما افغانستان سودمند واقع شود.

در دو دهه اخیر تلاش ها برای استفاده از سیستم دانش باغداری (horticulture) در حال افزایش است. حمایت از سیستم باغداری و ترویج آن زمینه های اشتغال زایی را برای مردان و زنان در سلسله زنجیره این محصولات مساعد می سازد، مثلاً: کشت، مراقبت، آبیاری، کود دهی، برداشت محصولات، بسته بندی، پروسس، توزیع و انتقال به مارکیت و سایر اقدامات در زمینه فروش و غیره، به افراد کم درآمد روستاییان کمک میکند. محصولات باغداری نقش مهم و کلیدی در احیای و بازسازی و حفظ و نگهداری سیستم بومی منطقه و ایجاد سیستم دوا مدار کشاورزی، توسعه سیستم باغداری از طریق ارزش زنجیره ای با موانع و مشکلات در این عرصه مقابله میکند.

بخش باغداری کشور فرصت های خوبی را برای افزایش صادرات میوه جات تازه و خشک مساعد میسازد. در صورتیکه وزارت های سکرتوری درین زمینه توجه نموده و با استفاده از دانش و تکنولوژی معاصر به رشد و بهبود کیفیت و تنوع گونه های مختلف محصولات باغداری توجه کنند ازین طریق هم باعث تقویه بنیه مالی باغداران می شود و هم زنجیره اشتغال زایی از تولید الی بازار و سایر صنایع تولیدی محصولات زراعتی ما، صنعتی می گردد. برای توضیحات بیشتر با استفاده از ارقام تولیدات میوه جات تازه، صادرات و واردات این محصولات به تشریح ارقامی آنها می پردازیم.

2. تحلیل وضع زراعت افغانستان:

- A. اقتصاد افغانستان بصورت کل زراعتی است که در نتیجه تحولات سه دهه گذشته صدمات زیادی را متقبل شده و زیر ساخت های این سکرتور مانند سرکها، سیستم آبیاری، تعمیرات ترویجی، ستیشن های تحقیقاتی و غیره تخریب و از بین رفتند.
- B. ظرفیت خدماتی وزارت زراعت برای جامعه دهقانی به حد اقل کاهش یافت. کد های مسلکی زراعت و مامورین ترویج وظایف شانرا در ولایات و ولسوالی ها ترک کردند، یک تعداد در جریان جنگ ها کشته شدند و تعداد دیگری که باقی مانده بود پیر شدند و تقاعد کردند. امراض و آفات زراعتی در نتیجه ورود بی قید و شرط محصولات زراعتی و حیوانات زنده و عدم کنترل سرحدی در سرتاسر کشور شیوع یافت و خسارات هنگفتی را برای جامعه دهقانی ببار آورد که تا هنوز این خسارات ادامه دارد.
- C. مولدیت سکرتور زراعت به مقایسه کشور های همسایه و منطقه در سطح بسیار نازل قرار دارد. به طور مثال حاصلات غله، حبوبات، باغهای میوه، حیوانات شیری و گوشتی از فی واحد زمین درخت و حیوان به مقایسه کشور های همسایه و منطقه کمتر است.
- D. سهم سکرتور زراعت در تولید ناخالص ملی بدون کوکنار (GDP) طی سال 1395 در حدود 20.77%، و فیصدی رشد سکرتور زراعت در تولید ناخالص داخلی بدون کوکنار حدود 6% میباشد. (01)
- E. هم چنان فیصدی سهم سکرتور میوه جات تازه در تولید ناخالص داخلی 3.35% (GDP) و فیصدی رشد میوه جات تازه در تولید ناخالص داخلی بدون کوکنار باساز قیمت ثابت 32.1% میباشد. (01)
- F. حدود 80% مردم قریه ها به صورت مستقیم و غیرمستقیم از طریق زراعت امرار حیات می نمایند. اما درآمد خانواده های روستایی در این اواخر در نتیجه بوجود آمدن یک مقدار فرصت های شغلی در سکرتور خصوصی و عامه رو به متنوع شدن است. مطالعاتی که توسط واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان (AREU) صورت گرفته نشان میدهد که اکثر خانواده های روستایی علاوه بر درآمد زراعتی از منابع دیگر (کار در ادارات دولتی، مزدورکاری، دکانداری، خیاطی، قالین بافی، دست دوزی، نجاری و غیره) عواید اضافی به دست می آورند اما هنوز هم از میزان بیکاری در کشور کاسته نشده است و بخصوص طی سال های اخیر این امر یکبار دیگر مایه نگرانی است.

G. زراعت میتواند به حیث ماشین انکشاف اقتصادی عمل کند. به طور مثال زراعت فعلاً در صادرات و تهیه عواید اسعاری پیشگام است. صادرات میوه جات خشک، تازه، قالین، نباتات طبی، حبوبات و سبزیجات اقلام عمده صادرات کشور ما را تشکیل میدهند.

H. تولیدات زراعتی همه ساله در نوسان است و این نوسانات حالت منفی داشته و از سال 1357-1381 این نوسانات زیاد بوده و بعد از آن حالت صعودی را بخود گرفته است، مثلاً صادرات در سال 1381 در حدود صد میلیون دالر بود؛ اما این رقم در سال 1395 به 596 میلیون دالر افزایش یافته است. (5.1)

I. نوسانات منفی تولیدات زراعتی و کاهش دوامدار آن در نتیجه سه دهه جنگ داخلی، مهاجرت کتلوی دهاقین از روستاها به کشور های همسایه، نوسانات بارندگی سالانه و خشک سالی های متواتر، تخریب شبکه های آبیاری و عدم دسترسی دهاقین به خدمات زراعتی از قبیل تخم های اصلاح شده، کود کیمیای، ادویه های زراعتی، ماشین آلات زراعتی و آموزش فنی دهاقین بوجود آمده است.

J. اگر از ظرفیت ها و استعداد های سکتور زراعت به طور درست، موثر و علمی استفاده شود، افغانستان نه تنها توان رسیدن به درجه خودکفایی را دارد؛ بلکه میتواند یک بخش عمده تولیدات دارای ارزش بلند خود را مانند میوه جات خشک و تازه، قالین، سنگ های قیمتی و غیره را به خارج صادر نموده و عواید اسعاری بدست بیاورد.

گرچه وزارت زراعت در تلاش است تا بتواند با استفاده از فرصتها و امکاناتی که موجود است ظرفیت تولید محصولات زراعتی را با استفاده از استندرد ها و فن آوری های عصری در جهت رشد و افزایش تولیدات و تنوع گونه های مختلف درختان مثمر داخلی و خارجی بالا ببرد و زمینه های رشد و توسعه صادرات میوه جات تازه را مساعد سازد.

3. اولویت های عمده سکتور زراعت (باغداری):

- a. احیای زراعت قانونی و فعال ساختن نقش سکتور زراعت میکانیزه و عصری با توجه به شرایط موجود کشور به حیث ماشین رشد اقتصاد ملی. (1.3)
- b. طرح استراتیژی و برنامه های جامع برای رشد و میکانیزه و عصری ساختن زراعت با توجه به شرایط فعلی (قبلاً در سال 2006 این طرح ساخته شده است) (1.3)
- c. دادن اولویت به انکشاف سکتور زراعت بخصوص بخش میوه جات برای خود کفایی و رشد و توسعه اقتصادی (چون فرصت ها درین زمینه بیشتر است)
- d. همکاری همه جانبه دولت بخصوص وزرات زراعت برای تشویق مردم در طرح برنامه های بزرگ زراعتی.
- e. ایجاد شرایط مساعد برای سرمایه گذاری بخش سکتور خصوصی در سکتور زراعت.
- f. آگاهی دهی دهاقین و باغداران از فن آوری و تکنالوژی و شیوه های مدرن زراعت در جهت بهبود کیفیت و کمیت تولیدات باغداری.
- g. ایجاد بانک انکشاف زراعتی
- h. ترویج شیوه های جدید باغداری و مزیت های اقتصادی آن
- i. ایجاد سرد خانه ها، پری کولنک (precooling)، سیستم بسته بندی، درجه بندی میوه جات (grading)
- j. فراهم آوری مشوره های تخنیکی و کمک های تخنیکی به باغداران.
- k. اعمال سیاست های حمایتی به نفع باغداران.
- l. ظرفیت سازی در سطح ادارات خدمات زراعتی و جامعه دهقانی.
- m. مسلکی و حرفوی ساختن سکتور زراعت بخصوص بخش باغداری.
- n. مساعد ساختن زمینه به دسترس قرار گرفتن تخم های اصلاح شده بذری، کود کیمیای، ادویه های زراعتی، خدمات تحقیق، ترویج، حفاظه نباتات به جامعه زارعین و باغداران و بازار یابی برای محصولات باغداری در داخل و خارج کشور.
- o. ایجاد باغ های نمونه وی تولید میوه جات ارگانیک مختص به صادرات جهت بازار یابی و تولید بیشتر این محصولات.
- p. ایجاد مراکز و فارم های تحقیقاتی زراعتی.

4. فرصت های سکتور زراعت (باغداری)

چون سیستم باغداری حرفوی بخصوص انار، پسته، انگور، بادام، زردآلو فرصت های امیدوار کننده و خیلی خوبی برای رشد و انکشاف دارد. تولیدات باغداری یک محصول با ارزش بالایی بصورت نقدینگی است، در صورتیکه بشکل درست مدیریت شود میتواند بازده خوب و بهتری به نسبت مواد مخدر داشته باشد. (1.2) بطور مثال: انگور یگانه تولیدی است که افغانستان میتواند از میان سایر تولیدات در آن رقابت کند. بطور مثال: صادرات انگور طی سال 1395 به ارزش 39 میلیون دالر بوده و ارزش صادرات کشمش به ارزش 56 میلیون دالر بوده است. (5.1)

برای افزایش کیفیت تولیدات میوه جات و باغ های تولید میوه جات تازه، ایجاد سیستم منظم بهبود کیفیت، استاندارد و استفاده از فن آوری های جدید، سیستم مدرن زراعتی، ایجاد مراکز تحقیقاتی، افزایش گونه های متعدد میوه جات تازه، آوردن نوع میوه جات تازه، افزایش مهارت دهاقین، اصلاح و بهبود میوه جات تازه با استفاده از دانش و علوم عصری کشاورزی، ایجاد فرصت ها و زمینه های بهتر در جهت اشتغال زایی و افزایش درآمد دهاقین و بهبود سلسله زنجیر تولید الی مارکیت و تسهیلات لازم بخاطر رسیدن و دست یافتن به مارکیت های داخلی و خارجی و سایر موارد دیگر که در استراتیژی ملی باغداری وزارت زراعت به تفصیل ذکر گردیده است. (1.2)

در کشور ما فرصت ها برای پرورش، تولید و تکثیر گونه های متعدد درختان مثمر و غیر مثمر وجود دارد که این زمینه هاشامل بخش های مختلف می شود که بطور مختصر به آنها اشاره می شود:

1. اقلیم متنوع و مناسب برای زراعت
2. تکمیل اطلس غنی شده پوشش نباتی افغانستان (1.4)
3. نیروی کار ارزان و فراوان
4. فرصت ها و تلاش های ادارات و سکتور های ذیربط در امر توسعه زراعت
5. ضرورت و نیاز بیشتر به تولیدات باغی در دو دهه اخیر
6. کمک کشورهای خارجی در بخش زراعت
7. موجودیت و ساختن بعضی از برنامه های بزرگ بشمول استراتیژی انکشاف ملی افغانستان (ANDS) و ماستر پلان (برای 10 سال) سکتور زراعت (1.4)
8. علاقه وسیع مردم به رشد سریع سکتور زراعت
9. تداوم تلاش ها در جهت تسریع زیر ساخت های اقتصادی کشور بخصوص بخش زراعت
10. ازدیاد نیروی متخصص داخلی طی دو دهه اخیر.

5. چالش های سکتور زراعت (باغداری)

در نتیجه جنگ و خرابی باغستان ها، تاکستان و کشت زارها، فقدان سیستم مدرن زراعتی و کشاورزی، کمبود سرمایه باعث از دست دادن دسترسی به مارکیت های بین المللی شده است.

افغانستان در بخش باغداری فاقد معلومات احصاییوی قابل اعتماد است، مثلاً: محلات پرورش و فروش درختان مثمر، انواع درختان مثمر قابل دسترسی، ساحه کشت، حشرات مضر، امراض و نبود معلومات جدید در باره مارکیت های داخلی و خارجی. توسعه سیستم جدید باغداری حرفوی در اثر نبود زیربناها، برای سردخانه ها، بسته بندی، پروسس و حمل و نقل، تسهیلات بازاریابی و دست رسی به بازارها شدیداً محدود گردیده است. برعلاوه، نبود یکنواختی و تناسب تولیدات، کیفیت استاندارد و سرتفکیت، چالش های عمده را در مارکیت برای تولیدات ببار می آورد. دسترسی دهاقین به کود کیمیاوی، حشره کش های آفات و امراض، وسایل و ادوات و لوازم و ماشین آلات برای باغداری یکی از مشکلات عمده دیگر است و موارد دیگر را نیز میتوان طور ذیل بر شمرد:

1. نبود امنیت
2. زیربناها
3. سردخانه، بسته بندی، پروسس
4. شاهراه های حمل و نقل
5. خرابی جاده های میان شهری و روستاها
6. نبود سیستم باغداری مسلکی

7. نبود فارمها و مراکز تحقیقاتی

8. نبود بانک زراعتی

9. عدم مدیریت درست منابع آبی

10. کمبود کادر های مسلکی در بخش باغداری

11. عدم آگاهی باغداران از شیوه های مدرن باغداری

12. عدم سرمایه گذاری در بخش زراعت بخصوص باغداری

13. نبود روابط محکم دولت با دهاقین و سکتور خصوصی

البته قابل یاد آوری است که دولت و حکومت افغانستان در طی دو دهه اخیر بر سر برنامه، استراتژی ها و پالیسی ها و سایر قوانین و لوایح و مقررات که مربوط به اصلاح سیستم گذشته، تغییر و نو سازی همه بخش ها اعم از قوانین و مقررات و هم برنامه ها، استراتژی ها و زیر ساختها کارمینمایند و همه اینها در حال تجدید و نو سازی است.

ما هنوز در مسیر عادی توسعه، قسمی که سایر کشور ها در حرکت اند قرار نداریم و در واقع ما در دهه تحول و گزار قرار داریم که همه حرکت و فعالیت های ما در حال ساخته شدند است. بنأ نمی توان تمام فرصتها و چالش ها را یکا یک ذکر نموده و یا هم از نظر دور داشت.

فصل دوم

نقش صادرات در توسعه اقتصادی افغانستان

صادرات در اصطلاح به معنای ارتباط به بازارهای بیرون و تقاضای خارجیان به کالاهای داخلی و یا صدور کالا و امتعه مازاد تولیدی برای بدست آوردن مفاد بیشتر به خارج کشور است. واردات نیز تقاضای ما برای کالاهای خارجی میباشد.

بادر نظر داشت شرایط اقتصادی و توسعه‌ی کشورها اهمیت و نقش صادرات و واردات میتواند متفاوت باشد. کشورها نظریه ظرفیت‌های بالقوه و موجود خویش و شرایط رشد و توسعه خود؛ از میزان صادرات و واردات با اشکال متعدد آن بهره می‌برند. کشورهایی که صادراتشان بیشتر از واردات است، یعنی: مازاد تجاری (مثبت بودن نرخ صادرات نسبت به واردات) روبرو هستند. واحد پولی آنها تقاضای بیشتری دارد و کشورهای واردکننده مجبور به تهیه ارز کشورهای صادرکننده میشوند و برعکس کشورهای واردکننده با کاهش ارز پولی خود مواجه اند و در نتیجه قیمت کالاهای وارداتی برای مصرف‌کننده داخلی گران‌تر تمام می‌شود. در کشور ما نه تنها گرانی اشیای وارداتی بیشتر است، بلکه از کیفیت پایین نیز برخوردار میباشد و زمینه رشد تولیدات داخلی را نیز گرفته است.

تولید؛ محور اصلی پیشرفت و توسعه میباشد و افزایش تولید باعث افزایش اشتغال و درآمد ملی و رشد صادرات می‌گردد. ازین رو با توجه به اهمیت زیاد نقش صادرات، دولت باید بستری مناسب برای هرچه بهتر اجرا نمودن این مهم را فراهم نماید.

از جمله عواملی که میتواند باعث افزایش نقش صادرات شود، میتوان به اعطای تسهیلات و اراییه سهولت‌ها برای صادرات، رفع موانع و چالش‌های صادراتی و گمرکی، سیاست‌های حمایتی دولت از صادرکنندگان و سرمایه‌گذاری در بخش صادرات اشاره کرد. هم‌چنین، بلند بردن کیفیت تولید، پروسس، بسته‌بندی، معرفی برنده صادراتی برای کالاهای افغانی و استفاده از فن‌آوری و تکنالوژی و نوآوری‌ها و خلاقیت‌ها از تولید الی بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی از عوامل مهم در جهت رشد و معرفی تولیدات افغانی و افزایش صادرات کشور بحساب می‌آید.

برای دست‌یابی به رشد و توسعه اقتصادی و تعادل بیلانس تجارت و ایجاد فرصت‌های شغلی و به حرکت در آوردن چرخه تولید و بوجود آوردن اقتصاد رفاه و کاهش واردات و افزایش صادرات نیاز مبرم است تا:

حجم صادرات- واردات و مقدار تولیدات محصولات زراعتی بخصوص میوه جات تازه در سطح کشور تنظیم شده و این سه روند بطور همه‌جانبه هماهنگ و باهم به پیش برده شود تا بتوان هم با استفاده از داده‌ها و معلومات موجود درین سه بخش از توريد کالاهای رقابتي که در داخل کشور تولید می‌شود جلوگیری کرد و هم زمینه‌های رشد صادرات و افزایش تولیدات و محصولات زراعتی، بخصوص میوه جات تازه را چند برابر ساخت.

تنظیم این سه روند برای توسعه صادرات از اهمیت زیادی برخوردار است؛ تا این سه روند بصورت اتوماتیک و هماهنگ تنظیم نشود نمی‌توان انتظار بیشتر برای رشد صادرات میوه جات تازه را داشت؛ پس باید ادارات ذیربط درین بخش فعالیت و هماهنگی‌های زیادی را جهت بهتر شدن کار و برنامه‌ها جهت تنظیم حجم صادرات- واردات و تولیدات، را روی دست گرفته اقدامات عملی را بکار برند.

1. تولیدات میوه جات تازه

افغانستان یک کشور زراعتی با اقلیم و شرایط مناسب برای تولید میوه جات تازه و ارگانیک بوده و بشکل سنتی به تولید و صدور میوه جات تازه می‌پردازند. چون درکشور ما از شیوه‌های مدرن و صنعتی استفاده نمی‌شود و کشت و برداشت بشکل سنتی میباشد و استفاده ازین شیوه باعث اتلاف و ضایعات میوه جات تازه میگردد، که این ضایعات فیصدی زیادی را احتوا میکنند (1.5)، اگر با سیستم پیشرفته و مدرن، پرورش و جمع‌آوری شود از ضایعات بیشتر جلوگیری بعمل می‌آید. افغانستان با داشتن اقلیم سرد و گرم، قابلیت کشت و زرع انواع میوه جات را دارا است. با ملاحظه‌ی ارقام و معلومات وزارت زراعت در طی سال 1395 در حدود 2,526,843 تن میوه جات تازه تولید گردیده است و شامل چندین نوع میوه میشود که در ذیل از آن طی یک جدول تذکر بعمل آمده است:

a. تولیدات میوه جات تازه:

تولید میوه جات تازه طی سال 1395 باساز گزارش وزارت زراعت		
874,541	تولیدات (تن)	انگور
862,341		تربوز
506,266		خرپوزه
140,903		سیب
99,871		انار
17,894		زرد آلو
15,306		شفتالو
5,226		ناک
3,143		انجیر
1,352		آلوبالو و گیلان
2,526,843		مقدار مجموعی تولید

منبع: وزارت زراعت، مالداری و آبیاری (3.2)

طوری‌که دیده می‌شود بیشترین تولیدات میوه جات تازه بالتربیب شامل انگور، تربوز، خرپوزه، سیب، انار و زردآلو می‌شود. همین‌طور صادرات ما نیز به ترتیب باساز بیشترین صادرات شامل انگور، سیب، زردآلو، انار، تربوز و خرپوزه می‌شود که برای وضاحت و مقایسه تولیدات و صادرات طی یک گراف نمایش داده می‌شود:

b. مازاد تولیدات میوه جات تازه بدون مقدار استفاده آنها در داخل کشور:

مازاد تولیدات میوه جات تازه بدون استفاده آن در داخل کشور طی سال 1395 باساز گزارش وزارت زراعت، آبیاری و مالداری

اسم جنس	مقدار تولید/تن	اسم جنس	مقدار صادرات/تن	مازاد تولید
انگور	874,541	انگور	111,412	763,129
تربوز	862,341	تربوز	4,609	857,732
خرپوزه	506,266	خرپوزه	2,782	503,484
سیب	140,903	سیب	8,253	132,650
انار	99,871	انار	6,635	93,236
زرد آلو	17,894	زرد آلو	6,816	11,078
شفتالو	15,306	مقدار مجموعی صادرات	140,508	2,361,308
ناک	5,226			
انجیر	3,143			
آلوبالو و گیلان	1,352			
مقدار مجموعی تولید	2,526,843			

از جمله ده قلم تولیدات میوه جات تازه که به مقدار مجموعی 2,526,843 تن می‌شود صرف شش قلم آن صادر می‌گردد و بقیه آن به نسبت نرسیدن سریع آن به بازار و کمبود امکانات سردخانه‌ای جهت انتقال به بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی از صدور باز می‌ماند.

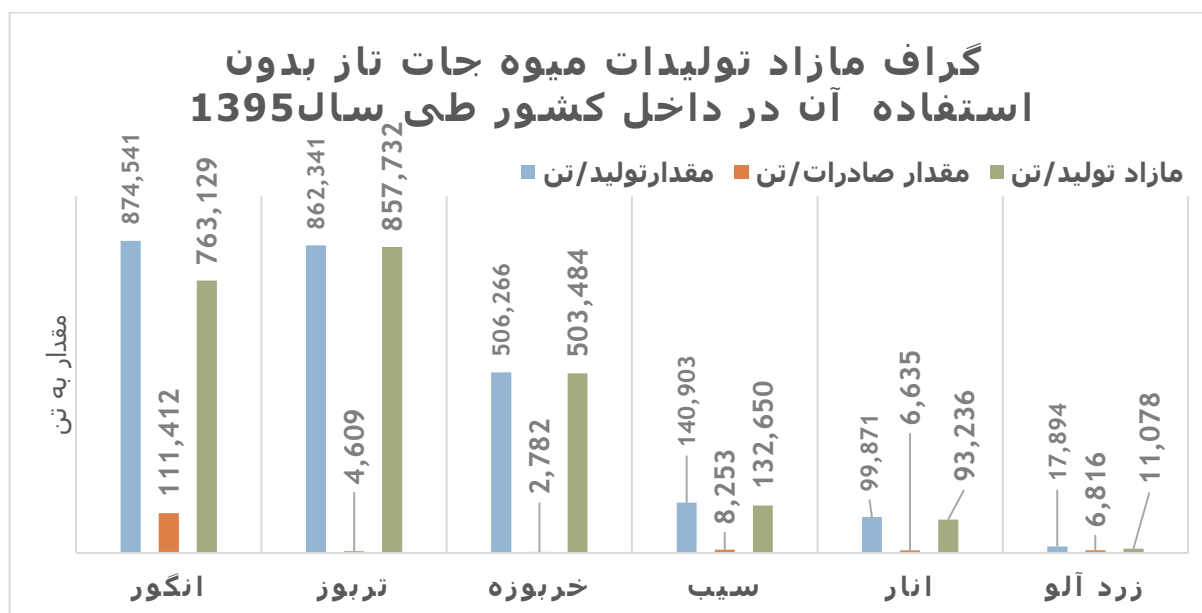
با توجه به ارقام و مقایسه ارقام تولیدی و صادراتی، بدون مصارف و استفاده داخلی به مقدار زیادی از ارقام تولیدی ما صادر نمی گردد یعنی: ما مقدار معتدبه ای از این ارقام را برای صادرات داریم؛ اگر امکانات، شرایط و سایر عوامل منفی دور و تقلیل یابد، به یقین امکانات صدور تمام ارقام تولیدی افغانستان بیشتر از پیش افزایش خواهد یافت. قابل یادمانی است که: ما متأسفانه ارقام مصارف داخلی و ضایعات طی سال 1395 را در اختیار نداریم تا بر اساس آن ارقام، مقدار مصارف و ضایعات نشان داده شود.

یکی از عمده ترین مشکل درین بخش عدم موجودیت ارقام و معلومات در باره مقدار و حجم مصارف میوه جات تازه در داخل کشور و هم چنان، نبود معلومات از میزان ضایعات میوه جات تازه از شروع برداشت محصول الی مارکیت میباشد.

بنابراین، اداره و ارگان های که متکی بر این ارقام پلان های راهبردی و استراتژیک و پالیسی های صادراتی و اقتصادی خود را مطرح و ترتیب مینمایند، به مشکل جدی مبنی بر عدم موجودیت ارقام مصارف و ضایعات میوه جات تازه در کشور مواجه می شوند. این خود یک چالش عمده فرا راه صادرات و پالیسی سازان ارگان های ذیربط صادراتی میباشد. امید است در آینده وزارت زراعت، آبیاری و مالداري و ادارات سکتوری بر رفع این معضله اقدامات عملی را روی دست گیرند؛ تا این مشکل بصورت بنیادی مرفوع گردد.

صرف برای وضوح بیشتر، مازاد تولیدات میوه جات تازه، بدون مقدار استفاده آنها در داخل کشور به شکل گراف اراییه گردیده تا تصویر هر کدام را به صورت شکلی نشان دهد:

C. گراف مازاد تولیدات میوه جات تازه (بدون ضایعات و استفاده آن در داخل) کشور طی سال 1395

قسمی که در گراف دیده می شود تولیدات میوه جات تازه ما بسیار زیاد بوده، اما صادرات ما نهایت ناچیز میباشد و صرف انگور ما یکمقدار بیشتر بوده وبقیه نسبت به حجم تولیدات آنها به پیمانیه کمی صادرات می گردد.

2. ارقام صادراتی میوه جات تازه:

کشور ما یکی از کشورهای عمده و مهم تولید کننده انواع میوه جات ارگانیک بوده که از کیفیت بالایی برخوردار میباشد و بشکل سنتی تولید می گردد.

ارقام صادرات میوه جات تازه شامل ارقام ذیل می شود که طی سال 1395 به خارج کشور صادر گردیده اند:

انگور، تربوز، خریوز، سیب، انار و زردآلو

مابقی اقلام تولید شده میوه جات تازه به نسبت سریع الفساد بودن و عدم امکانات نگهداشت، نمی تواند صادر شود که این اقلام شامل: شفتالو، انجیر تازه، ناک و آلوبالو و گیلان میباشند. تولیدات میوه جات تازه که به خارج کشور (طی سال 1395) صادر شده است، مشمول کشور های ذیل می گردد:

پاکستان، هندوستان، امارات متحده عربی، عراق، تاجکستان، قزاقستان، آمریکا، آلمان، کانادا، انگلستان، مالیزیا و پولند.

1.2. نگاهی مختصر به میوه جات تازه:

1.1.2 انگور:

انگور (Grape (Vine و نام علمی Vitis

انگور یکی از اقلام عمده صادراتی افغانستان میباشد که از شهرت جهانی برخوردار است.

میوه انگور به دو نوع تقسیم شده است:

1. انگور دانه دار

2. انگور بی دانه

هریک از این دو نوع در رنگ های قرمز، سیاه، زرد و تقریباً سبز دیده میشوند. این میوه در مناطقی که حداکثر دمای آن بیش از ۴۰ درجه سانتیگراد و حداقل آن کمتر از ۱۵ درجه زیر صفر نباشد بهتر رشد میکند. کشور ما افغانستان بخصوص ولایت هرات دارای تقریباً بیشتر از 72 نوع انگور میباشد. انگور رسیده سرشار از ویتامین های A, B, C بوده و تاک های انگور در بسیاری از مناطق افغانستان موجود میباشد (1.3) در افغانستان بیشترین تولید انگور در ولایات ذیل میباشد:

a. جدول تولید انگور با اساس ولایات طی سال 1395

تولید انگور طی 1395					
شماره	ولایات	تولیدات (تن)	16	جوزجان	3,342
1	کندهار	238,000	17	پکتیا	2,556
2	غزنی	152,580	18	کندهار	1,278
3	کابل	95,391	19	تخار	832
4	سرپل	81,378	20	نیمروز	770
5	فاریاب	71,230	21	ننگرهار	560
6	پروان	57,348	22	وردک	497
7	هرات	56,705	23	بادغیس	400
8	زابل	55,290	24	دایکندی	105
9	هلمند	13,286	25	ارزگان	23
10	لوگر	11,572	26	کنر ها	20
11	فراه	10,320	27	خوست	11
12	کاپیسا	7,905	28	لغمان	7
13	پکتیکا	5,124	29	نورستان	3
14	بلخ	4,088			
15	سمنگان	3,920			

منبع: وزارت زراعت، مالداري و آبیاری (3.2)

انگور قندهاری از بهترین انواع انگور در جنوب شرق آسیا شناخته میشود که پیش از این به کشورهای هند، پاکستان، ایران و ترکمنستان صادر می گردید. صدور این محصول، یکی از منابع اصلی درآمد مردم این منطقه به شمار می رود.

انواع مهم انگور افغانستان که اهمیت تجارتی را در داخل و خارج کشور بخود کسب نموده عبارت اند از شندو خانی، کشمش، حسینی، طایفی، قندهاری، لعل، منقه، توران، ایته، آبجوش، غوله دانه، خلیلی، فخری، کته دار، عسکری، انگور پوشنگی، انگور روچه، انگور لوغی، انگور صاحبی، انگور کس نداره، انگور آبی، انگور مسکه، انگور میراحمدی و غیره میباشد.

از جمله انواع انگور، انگور شندو خانی، کشمش، حسینی، طایفی، قندهاری، لعل، منقه، توران، ایته، آبجوش، غوله دان، خلیلی، فخری، کته دار و غیره. علاوه ازینکه در مارکیت بشکل تازه بفروش میرسند در تولید کشمش نیز به پیمانه زیاد مورد استفاده قرار میگیرند (1.3)

2.1.2 تربوز

تربوز WATER MELON نام علمی تربوز: VULGARIS CITRULLUS

تربوز میوه ای است یکساله و برگهای آن پهن با بریدگیهای عمیق می باشد. گلهای آن کوچک و زرد رنگ است. تخم تربوز بر حسب انواع مختلف آن ممکن است سیاه، قرمز، سفید و یا زرد باشد.

تربوز یک میوه پر مصرف با سطح کشت وسیع در افغانستان میباشد. تربوز تولید افغانستان بخاطر اقلیم مناسب دارای کیفیت عالی میباشد. و یک قلم صادراتی کشور را تشکیل میدهد. تربوز در ولایات: فاریاب، فراه، تخار، بغلان، کندز، بلخ، هرات و هلمند تولید میگردد. افغانستان میتواند در جمله بزرگترین تولید کننده گان تربوز باشد. تربوز دارای ویتامین B1, B2, B3, C, کلسیم، فاسفر، آهن، سودیم و پوتاشیم میباشد. طبق ارقام وزارت زراعت طی سال 1395 تولید تربوز در ولایات ذیل طی یک جدول نشان داده شده است: (1.3)

a. جدول تولید تربوز باساز ولایات طی سال 1395

تولیدات تربوز طی سال

1395

شماره	ولایات	تولیدات (تن)	11	جوزجان	18,351
1	بادغیس	308,178	12	فراه	9,650
2	تخار	109,360	13	سمنگان	8,730
3	نیمروز	85,000	14	زابل	6,000
4	هلمند	84,000	15	هرات	5,955
5	بغلان	62,600	16	ارزگان	4,500
6	کندز	52,240	17	ننگرهار	3,960
7	کندهار	30,537	18	غور	255
8	فاریاب	28,225	19	خوست	70
9	سرپل	23,310			
10	بلخ	21,420			

منبع: وزارت زراعت، مالداري و آبیاری (3.2)

3.1.2 خربوزه

خربوزه (melon) نام علمی خربوزه کیوکمس میلو cucumis melo و مربوط فامیل cucurbitaceae می باشد به عقیده عده ای از دانشمندان، مرکز احتمالی خربوزه، افغانستان شمرده میشود و کیفیت خربوزه افغانستان در سطح جهانی مثال ندارد زیرا شرایط اقلیمی آن خاصیت در سمت شمال کشور برای تربیه و رشد خربوزه فوق العاده مناسب و مساعد می باشد.

خربوزه یکی از پیدوار مهم کشور ما بوده که قلم عمده صادراتی را نیز تشکیل میدهد.

خربوزه در ولایات: بلخ، تخار، کندوز، سمنگان، بغلان، سرپل، فاریاب، کندهار، بادغیس، فراه و هلمند زرع و تولید میگردد. وراثتی های محلی خربوزه که در ولایات شمال کشور کشت می شود عبارت است از خربوزه ارکانی، خربوزه چتری، خربوزه برگ نی، خربوزه اسقلان، خربوزه آمیری، خربوزه لوبلائی، خربوزه تاشکندی، خربوزه عله پوچاق، زرمتی، بوری کله، سوز مغز، علیشهابی، اسفال سر، مارپوست، غازی خانی، اندلک، قندک، ارکانی، ارکانی گرمه، سرده للمی

اینها عبارت از انواع می باشد که در زمین های آبی و للمی کشت می شود. (1.3)

a. جدول تولید خربوزه باسباس ولایات طی سال 1395

تولیدات خربوزه طی سال 1395

شماره	ولایات	تولیدات (تن)	12	فاریاب	11,120
1	بغلان	92,232	13	سرپل	9,500
2	کندز	91,275	14	سمنگان	9,360
3	هلمند	90,000	15	شرق	8,944
4	غرب	71,509	16	ننگرهار	8,944
5	نیمروز	35,000	17	کندهار	4,712
6	تخار	31,554	18	زابل	3,900
7	بادغیس	25,549	19	ارزگان	3,250
8	بلخ	24,920	20	غور	255
9	هرات	23,960	21	بدخشان	250
10	فراه	22,000			
11	جوزجان	18,485			

منبع: وزارت زراعت، مالداري و آبیاری (3.2)

4.1.2 سیب

سیب (Apple) نام علمی *Malus domestica* در افغانستان انواع مختلف سیب بطور وافر پیدا میشود. بیشترین سیب در ولایات: میدان وردک، کابل، بلخ، غزنی، کندهار و پروان تولید میگردد.

سیب زراعتی بیروتنی نخستین بار در سال 1351 هـ ش، توسط مرحوم داکتر عبدالوکیل از کشور لبنان به افغانستان آورده و برای اولین بار در ولسوالی نرخ ولایت میدان وردک غرس و بعداً به تمامی نواحی افغانستان تکثیر یافته. میوه سیب سرشار از ویتامین A, B, C مواد چربی، میباشد. و هم املاح معدنی مانند: آهن، کلسیم، فاسفور، پوتاشیم و سیلس را دارا است. سیب از جمله میوه های طبی است. که عضلات و اعصاب را غذا میدهد و دهن را ضد عفونی میکند. (1.3)

a. جدول تولید سیب باساس ولایات طی سال 1395

تولیدات سیب طی سال 1395

شماره	ولایات	تولیدات (تن)		
1	وردک	34,083	19	بامیان
2	کابل	17,675	20	بادغیس
3	ارزگان	14,350	21	هرات
4	غزنی	11,772	22	دایکندی
5	پکتیا	6,877	23	بغلان
6	کندهار	6,445	24	سرپل
7	زابل	6,230	25	نورستان
8	هلمند	4,560	26	کنز
9	پکتیکا	4,275	27	غور
10	تخار	4,056	28	خوست
11	بلخ	3,200	29	فراه
12	پنجشیر	3,000	30	جوزجان
13	پروان	2,994	31	سمنگان
14	کاپیسا	2,880	32	ننگرهار
15	بدخشان	2,700	33	کنرها
16	لوگر	2,688	34	لغمان
17	فاریاب	2,405		نیمروز

منبع:وزرات زراعت،مالداری وآبیاری(3.2)

به نظر می رسد سیب، تنها میوه ای است، که در همه ی ولایات کشور تولید می گردد. چون کمترین مقداری که تولید شده در ولایت نیمروز و به مقدار 20 تن میباشد وسایر ولایات بالتزیرب بیشترین حجم تولید سیب را دارا اند.

5.1.2 زردآلو

زردآلو (Apricot) نام علمی Armeniaca Bulgar

زردآلو یکی از پر ثمر ترین میوه ای است که بعد از غرس نهال در مدت زمان کوتاه محصول زیاد میدهد. به همین لحاظ است که اکثریت باغداران ما این میوه را انتخاب کرده اند. از سوی دیگر محصولات زرد آلو با آب و هوای کشور ما مناسب بوده و زمینه رشد و نمو آن خوبتر میباشد و رونق خوبی را در بازار ها و مارکیت های داخلی و خارجی از آن خود نموده است. محصولات زراعتی کشور خصوصاً زرد آلو زمانی به بازار های جهانی راه پیدا میکنند که به استندرد بین المللی تولید و به شکل درست بسته بندی و پروسس گردد.

امروزه زرد آلوی کشور ما بازار خوبی در مارکیت کشور های عربی، هندوستان و پاکستان دارد.

زردآلو دارای چند نوع بوده و بنام های مختلف یاد میگردد. زردآلوی قیسی، زردآلوی قندی، زردآلوی چرخی، زردآلوی شکرپاره، زردآلوی اشتاقی، زردآلوی گدوله، زردآلوی بابوره، زردآلوی سفید چه، زردآلوی امیری، زردآلوی غولنگ و زردآلوی آغه بانو، که در ایبک ولایت سمنگان مشهور میباشد.

زردآلو علاوه بر اینکه بصورت تازه استفاده میگردد؛ در تولید کشته نیز از آن استفاده بعمل می آید.

زردآلوی خشک به نامهای ذیل نیز یاد میگردد: کشته شیرین، کشته اشتق، کشته شکرپاره، کشته چیه نیمک، و کشته غولنگ که در بازار های داخلی بفروش میرسد.

زردآلودر ولایات کشور چون: دایکندی، وردک، غور، غزنی بیشتر پیدا میشود. (1.3)

a. جدول تولید زردآلو باساز ولایات طی سال 1395

تولیدات زردآلو طی سال 1395

شماره	ولایات	تولیدات (تن)		
1	دایکندی	4,914	17	ارزگان
2	وردک	2,065	18	هرات
3	غور	1,291	19	بامیان
4	غزنی	1,000	20	پکتیا
5	زابل	890	21	هلمند
6	کندهار	668	22	پروان
7	بدخشان	610	23	کابل
8	بغلان	600	24	پنجشیر
9	تخار	600	25	پکتیکا
10	بلخ	500	26	نورستان
11	کندز	495	27	خوست
12	فاریاب	490	28	سمنگان
13	سرپل	440	29	کاپیسا
14	جوزجان	400	30	لوگر
15	بادغیس	380	31	فراه
				نیمروز

منبع: وزارت زراعت، آبیاری و مالدار (3.2)

3. صادرات میوه جات تازه افغانستان

صادرات میوه جات تازه افغانستان عمدتاً چند قلم محدود است که نسبت به سایر میوه جات تولید شده، مقاومت و دوام بیشتری را دارا اند که شامل انگور، سیب، انار، زردآلو، تربوز و خربوزه میشود و سایر میوه جات تازه مانند: شفتالو، انجیر، ناک، آلبالو، گیلاس و آلو به نسبت سریع الفساد بودن و کمبود وسایل یخچال دار (اگر موجود باشد استفاده از آن، هزینه بالا داشته)، کمبود برق، برچاوی های وقفه ای، گزاف بودن قیمت تیل، از جمله عوامل دیگر است که نمی توان سرد خانه ها را بشکل دوامدار فعال نگهداشت و این عوامل سبب می شود تا قیمت محصول بالا رفته و در مارکیت رقابت کرده نتواند.

اینک جهت وضاحت بیشتر به ترتیب جداول ارقام احصایی صادرات میوه جات تازه ذیل ارایه می گردد:

1.3 جداول، گراف و سهم فیصدی صادرات میوه جات تازه طی سال 1395

صادرات سیب باساز کشور طی سال 1395

صادرات سیب طی سال 1395 باساز گزارش اداره مرکزی احصایه				
جنس	واحد مقیاس	مقدار	ارزش به دالر	کشور وارکننده
سیب	کیلوگرام	6,238,921	3,744,932	پاکستان
		1,946,342	2,125,070	هندوستان
		67,763	52,609	تاجکستان
مقدار مجموعی به کیلوگرام		8,253,026	5,922,611	
ارزش مجموعی به دالر				

طی سال 1395 طوری که در جدول دیده می شود صادرات سیب به پاکستان بیشتر بوده و بهمین ترتیب به هندوستان و تاجکستان رقم کمتری را دارا بوده است.

صادرات انگور باساز کشور طی سال 1395

صادرات انگور طی سال 1395 باساز گزارش اداره مرکزی احصایه				
جنس	واحد مقیاس	مقدار	ارزش به دالر	کشور وارکننده
انگور	کیلوگرام	99,841,187	36,244,578	پاکستان
		7,065,843	2,120,005	امارات متحده عربی
		4,470,163	1,448,729	هندوستان
		13,376	8,026	قزاقستان
		14,171	4,251	انگلستان
		7,171	2,151	تاجکستان
مقدار مجموعی به کیلوگرام		111,411,912		
ارزش مجموعی به دالر			39,827,740	

درین سال بازهم بیشترین صادرات ما بالترتیب به پاکستان، امارات متحده عربی، هندوستان بوده است.

صادرات انار باساز کشور طی سال 1395

صادرات انار طی سال 1395 باساز گزارش اداره مرکزی احصایه				
جنس	واحد مقیاس	مقدار	ارزش به دالر	کشور وارکننده
انار	کیلوگرام	4,896,377	3,621,864	پاکستان
		1,521,004	1,076,703	هندوستان
		141,578	98,554	تاجکستان
		42,961	30,073	قزاقستان
		23,496	16,292	امارات متحده عربی
		4,844	4,360	مالیزیا
		4,844	4,360	پولند
مقدار مجموعی به کیلوگرام		6,635,105		
ارزش مجموعی به دالر			4,852,206	

صادرات انار نیز درین سال بالترتیب به پاکستان و هند بیشتر بوده است

صادرات زردآلو باساز کشور طی سال 1395

صادرات زردآلوی سال 1395باساس گزارش اداره مرکزی احصایه				
جنس	واحد مقیاس	مقدار	ارزش به دالر	کشوروارکننده
زردآلو	کیلوگرام	3,253,520	2,577,952	پاکستان
		2,940,633	2,302,966	هندوستان
		432,426	334,847	عراق
		102,722	76,740	امارات متحده عربي
		25,220	17,654	ایالات متحده امریکا
		23,051	16,914	جرمنی
		19,522	14,149	کانادا
		10,944	8,755	انگلستان
		7,754	6,203	تاجکستان
مقدار مجموعی به کیلوگرام		6,815,791		
ارزش مجموعی به دالر			5,356,180	

صادرات زردآلو بازهم درین سال بالترتیب به کشورهای پاکستان و هندوستان صادر گردیده است.

صادرات خربوزه باساز کشور طی سال 1395

صادرات خربوزه طی سال 1395 باساز گزارش اداره مرکزی احصایه				
جنس	واحد مقیاس	مقدار	ارزش به دالر	کشور وارکننده
خربوزه	کیلوگرام	2,781,490	1,112,596	پاکستان
		893	357	هندوستان
مقدار مجموعی به کیلوگرام		2,782,383	1,112,953	
ارزش مجموعی به دالر				

و بازهم درین سال خربوزه صرف به پاکستان و هندوستان صادر گردیده است.

صادرات تربوز طی سال 1395

صادرات تربوز طی سال 1395 باساز گزارش اداره مرکزی احصایه				
جنس	واحد مقیاس	مقدار	ارزش دالر	کشور وارکننده
تربوز	کیلوگرام	4,609,392	1,382,818	پاکستان
مقدار مجموعی به کیلوگرام		4,609,392		
ارزش مجموعی به دالر			1,382,818	

درین سال طوری که دیده می شود صادرات تربوز صرف به پاکستان بوده است. در حالیکه درین (1395) سال به مقدار 862,341,000 کیلوگرام تربوز تولید گردیده ، اما صادرات تربوز صرف 4,609,392 کیلوگرام میباشد. با در نظر داشت امکانات بالفعل تولید این قلم؛ اگر مصرف داخلی را مد نظر نگیریم، در حدود 857,731,608 کیلوگرام مازاد تولید برای صادرات داریم. اگر امکانات صدور این قلم مساعد شود میتواند یک مقدار ارز بیشتری را وارد کشور کند و به تجارت و اقتصاد کشور ممد واقع شود.

صادرات مجموعی میوه جات تازه طی سال 1395

ارزش صادرات میوه جات تازه طی سال 1395 باساز گزارش اداره مرکزی احصایه

مقدار مجموعی به کیلوگرام	140,632,676
ارزش مجموعی به دالر	58,482,642

گراف ارزش صادرات میوه جات تازه طی سال 1395

سهم فیصدی صادرات میوه جات تازه در تولید ناخالص داخلی

0.058	ارزش به میلیارد دالر	ارزش صادرات میوه جات تازه
19.7	ارزش به میلیارد دالر	ارزش تولید ناخالص داخلی کشور بدون کوکنار
0.30%		سهم فیصدی صادرات میوه تازه در تولید ناخالص داخلی

قسمی دیده می شود کل تولید ناخالص داخلی بدون کوکنار بالغ بر 19.7 میلیارد دالر می شود و درین میان سهم مجموعی صادرات کشور در تولید ناخالص داخلی 3.03 فیصدی میباشد و سهم فیصدی صادرات میوه جات تازه در تولید ناخالص داخلی 0.3 فیصد میباشد.

4. واردات میوه جات تازه

هر کشور نظر به ضروریات اقتصادی و نیازهای اجتماعی و بازار کشور، دست به توريد اقلام مورد ضرورت خود میزند؛ تا تقاضا به کالایی که در بازار به آن نیاز است، مرفوع گردد.

از آنجاییکه افغانستان یک کشور عمده تولید کننده میوه جات است، اما به نسبت مشکلات و کمبودهای زیادی که در عرصه حفظ و نگهداری میوه جات در نبود و کمبود سردخانه های بزرگ معیاری دارد، نمی تواند نیاز خود را از طریق نگهداری میوه جات تازه در سردخانه ها رفع نماید. بناً یک تعداد از اقلام خارجی بخصوص میوه جات تازه از بیرون کشور وارد می گردد.

میوه جات تازه ای که طی سال 1395 به کشور وارد شده است، شامل میوه جات و کشور های ذیل می گردد:

1.4 انگور- امارات متحده عربی، ایران، پاکستان، ازبکستان، تاجیکستان

2.4 تربوزه- پاکستان، امارات متحده عربی، ایران، ازبکستان

3.4 انار- ایران

4.4 سیب- ایران، پاکستان، ازبکستان، امارات متحده عربی

5.4 اناناس- تایلند و امارات متحده عربی

6.4 ناک- ایران، پاکستان و چین

7.4- امروت، ام وسایر میوه جات که که به کشور وارد می شود اما در لست واردات شامل نبوده است. (1.6)

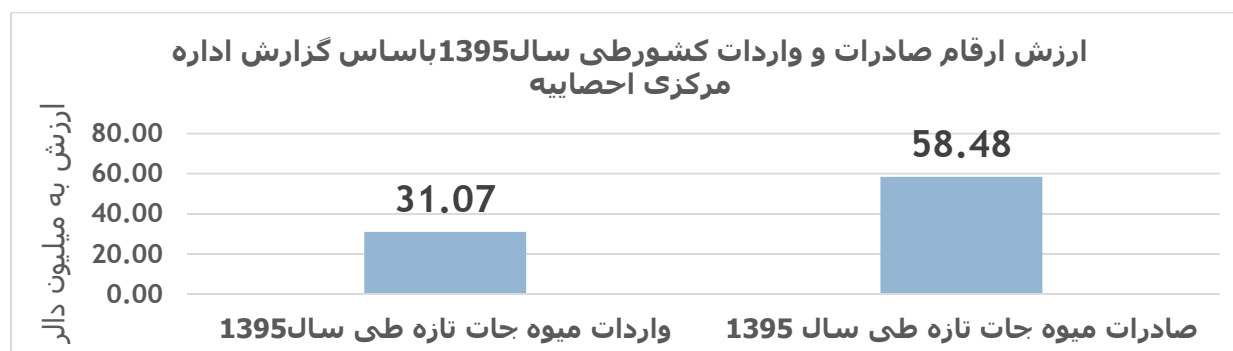
کشور ما از نگاه وضعیت آب و هوا برای پرورش و رشد گونه های متعدد میوه جات تازه مساعد و برای افزایش تولیدات و نگهداری آنها، برای استفاده بیشتر، نیاز به سردخانه ها است تا بتوان مقدار کمبودی که در اثر آن از بیرون کشور وارد می شود را با ایجاد سردخانه و هم چنان نظارت از بازار ها و نیاز بازار ها و اینکه به چه مقدار در کدام فصل ضرورت است به یک سیستم مدیریتی فعال ضرورت است؛ تا از ورود میوه جاتی که در داخل کشور تولید می شود و در بازار عرضه می گردد، و سبب می شود تا اقلام تولیدی افغانستان ازین ناحیه صدمه ببیند؛ لازم است تا دولت و ادارات ذیربط اقدامات لازم را جهت جلوگیری از ورود میوه جات بدیل و میوه جاتی که به حد کافی در کشور تولید می گردد جداً جلوگیری شود، طور مثال: ما به حد کافی سیب، انار و انگور را در کشور خود تولید میکنیم؛ اما درحین فصل برداشت حاصلات دیده می شود که اقلام مشابه وارد بازار افغانستان میشود و سبب کاهش تقاضا به تولیدات داخلی می گردد.

اما اقلامی که در کشور تولید نمی شود شامل آن نمی گردد و به شکل عادی وارد بازار میشود، مثل: مالته، کیله، ام، اناناس، کیوی و غیره. در بخش چالش ها و پیشنهادات به تفصیل درین باره توضیح داده شده است.

در ذیل جدول ارزش و کشورهای صادرکننده میوه جات تازه به افغانستان درج گردیده است:

ارزش ارقام وارداتی میوه جات تازه طی سال 1395 باساز گزارش اداره مرکزی احصایه	
کشور صادرکننده	ارزش به دالر
پاکستان	21,840,426
ایران	4,627,192
قزاقستان	1,770,476
کینیا	753,129
ازبکستان	324,498
هندوستان	624,157
امارات متحده عربی	314,291
چین	247,276
عربستان	233,229
ویتنام	115,038
تاجیکستان	101,398
اندونیزیا	62,836
سريلانکا	20,934
ترکیه	14,363
آمریکا	12,509
تایلند	2,434
فرانسه	593
ایکوادور	436
ارزش مجموعی به دالر	31,065,216

برای وضاحت بیشتر بین ارقام صادراتی و وارداتی و تفاوت بین آنها ذیل در طی یک گراف نشان داده می شود:

طوری که در گراف فوق دیده می شود ارقام صادرات و واردات از هم چندان تفاوتی ندارد و این تفاوت حدود 27 میلیون دالر را نشان میدهد که ادارات ذیربط درین مورد اقدامات لازم را روی دست بگیرند و ارقام واردات میوه جات تازه بشکل معتدله ای پایین خواهد آمد. گرچه تعدادی از میوه جاتی را که در داخل کشور ما نظر به شرایط محیطی و اقلیم تولید شده نمی تواند را در بر نمی گیرد و این اقلام تعداد محدودی از میوه جات را در بر می گیرد.

5. مازاد تولیدات میوه جات تازه برای صادرات

با توجه به شرایط تولید میوه جات تازه در افغانستان، کشور ما با وجود نظام زراعتی سنتی، از حجم زیاد تولید میوه جات متنوع با اقلیمی سرد سیر و گرم سیر برخوردار است. گرچه این وضعیت طی جنگ های طولانی متضرر و ضربه شدید دیده؛ اما در دودهه اخیر با پدید آمدن تحولات جدید و اقداماتی که وزارت های سکتوری و ادارات دولتی و غیر دولتی در امر بهبود زراعت، تجدید، اصلاح و افزایش رقم حجم تولیدات و افزایش گونه های متعددی که در گذشته وجود داشت و آوردن گونه های دیگری از درختان میوه ای اصلاح شده، از کشورهای مختلف، تا حدی در تولیدات میوه جات تازه تغییراتی رونما شده و این تغییرات هر سال در حال بهبود و خوبتر شدن است.

وزارت محترم زراعت با استفاده از امکانات مساعدتی کشورهای کمک کننده در تلاش بهبود و افزایش و مدرنیزه و میکانیزه کردن زراعت و سیستم زراعتی است. ازین رو در تلاش استفاده از مزایای تکنالوژی و دانش عصری و تجارب کشور های مختلف در جهت میکانیزه کردن زراعت و استفاده از شیوه ها و روش های علمی در امر توسعه و رشد زراعت و اقتصاد زراعتی است.

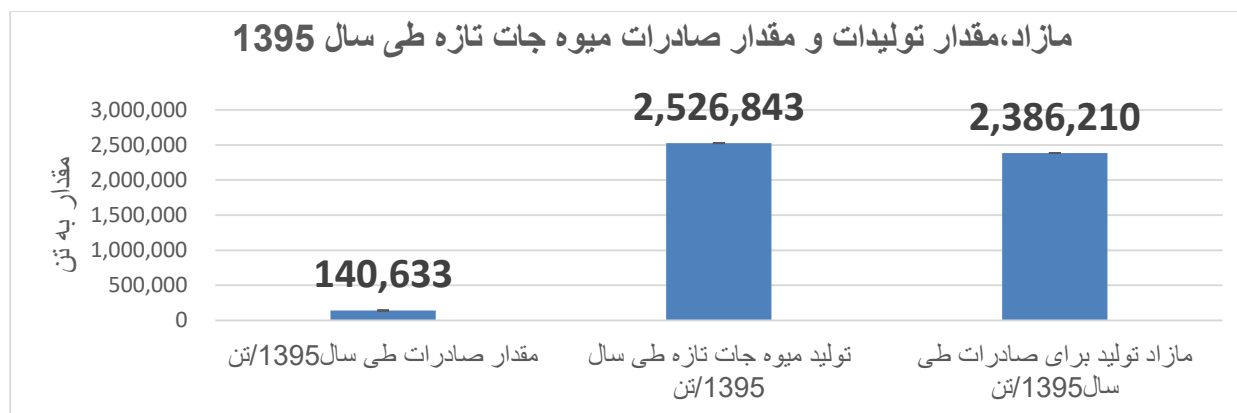
با توجه به مشکلاتی که در امر صادرات وجود دارد از جمله: مشکلات امنیتی، نبود شاهراه های درست و معیاری و سرک های فرعی که به شکل منظم اطراف و روستا ها را با شهر ها وصل کند، باعث شده تا این تولیدات به شکل درست و دقیق به همه ی شهر ها و مناطقی که ضرورت به این تولیدات است رسیده نتواند و صرف به شهر های نزدیک و روستاهای همجوار برسد. این اوامر سبب شده؛ تا تولیدات زراعتی بخصوص میوه جات تازه و سریع الفساد آنطوری که لازم است به همه جا نرسد و هم به اندازه لازم و کافی صادر نگردد، که این مسئله سبب شده تا ما زاد تولید داشته باشیم.

این مازاد تولید برای صادرات، گاهی در حد نازل به بازار عرضه می گردد و یا هم اکثرآ به نسبت عدم فروش آنها فاسد میگردد، که این کار ضربه شدید به اقتصاد و فعالیت های دهاقین وارد می کند. اگر دولت و ادارات ذیربط بتوانند این خلا را طوری بر طرف و مدیریت و هماهنگ سازند که همه ی مازاد تولید ما برای صادرات بیشتر و هم از ضیاع و فاسد شدن آن که ضربه ای به اقتصاد کشور است؛ جلوگیری شود.

برای درک بهتر موضوع از نسبت موجودیت مازاد تولید میوه جات تازه برای صادرات، اعداد و ارقام تولیدات و مازاد تولید برای صادرات را طی یک جدول توضیح میدهیم:

مازاد تولیدات میوه جات تازه بدون استفاده آن در داخل کشور طی سال 1395 باساز گزارش وزارت زراعت

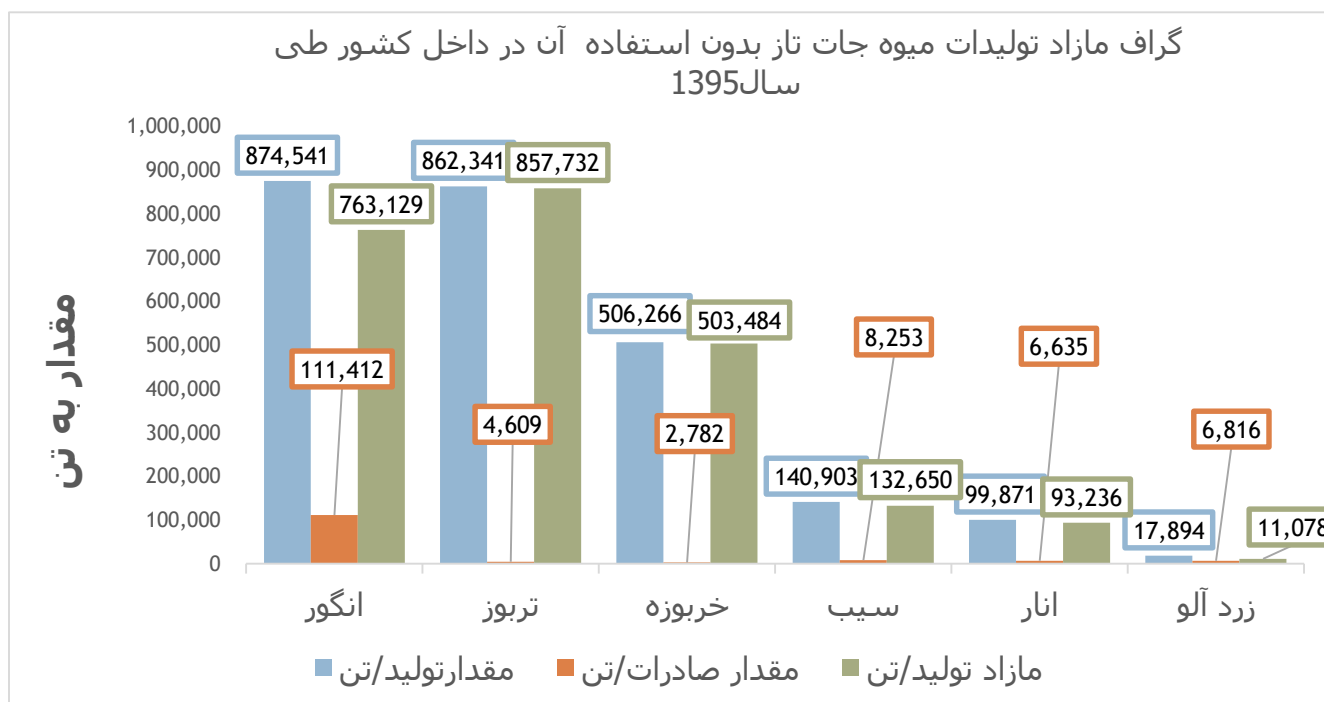
اسم جنس	مقدار تولید/تن	اسم جنس	مقدار صادرات/تن	مازاد تولید
انگور	874,541	انگور	111,412	763,129
تربوز	862,341	تربوز	4,609	857,732
خربوزه	506,266	خربوزه	2,782	503,484
سیب	140,903	سیب	8,253	132,650
انار	99,871	انار	6,635	93,236
زرد آلو	17,894	زرد آلو	6,816	11,078
شفتالو	15,306	مقدار مجموعی صادرات	140,508	2,361,308
ناک	5,226			
انجیر	3,143			
آلوبالو و گیلان	1,352			
مقدار مجموعی تولید	2,526,843			

طوری که در جدول و گراف دیده می شود مقدار تولید میوه جات تازه 2,526,843 تن بوده و که درین میان حدود 140,633 تن آن صادر گردیده و مقدار 2,386,210 تن آن بدون در نظر داشت مصارف داخلی و ضایعات- آماده صادرات می باشد، در واقع از جمله مجموع تولیدات کشور صرف 6 فیصد آن به خارج کشور صادر می شو و متباقی 93 فیصد بدون در نظر داشت ضایعات و مصرف در داخل کشور- ازین تولیدات آماده صدور میباشد. اگر امکانات و شرایط مناسب ایجاد شود هم زمینه افزایش تولید بیشتر مساعد می شود و هم صادرات ما نیز به اندازه زیادی می تواند صادر گردد.

6. مقدار صادرات و مازاد تولیدات هریک از میوه جات تازه

برای اینکه فهیمده شود که هریک از اقلام صادراتی ما چه مقدار تولید می شود و ازین مقدار چه اندازه آنها صادر گردیده است در گراف ذیل نمایش داده شده است:

قسمی که در گراف ملاحظه می شود مقدار تولیدات انگور، تربوز، خربوزه و سیب بیشترین مقدار را داشته و ازین میان صرف انگور یک مقدار صادرات بیشتری را داشته و متباقی بالتربیب کمترین صادرات را نظر به حجم تولیدات شان داشته اند.

7. برتری های میوه جات تازه افغانستان

یکی از عمده ترین برتری های میوه جات تازه افغانستان، طبیعی بودن آنها است، که بشکل طبیعی تولید می گردد، چون: نظام زراعتی افغانستان شکل سنتی را داشته و در تولید این میوه جات بشکلی که سایر کشور ها از فن آوری های جدید جهت افزایش رشد و نمو سریع میوه جات و ازیاد تولیدات دست به استفاده از ادویه جات و سایر وسایل تسریع کننده تولیدات می زنند در افغانستان این شیوه استفاده نشده بل به شکل طبیعی آن پیش برده می شود.

هم چنان، در افغانستان در یک سال 300 روز آفتابی میباشد که سبب ازدیاد کیفیت محصولات زراعتی شده؛ این مسئله باعث این شده تا میوه جات تازه افغانستان نسبت به سایر کشور ها از نظر طعم، ذایقه و فور مواد و منرال های معدنی برتری بیشتر و بی مانند را داشته باشد. (1.5)

فصل سوم

1. چالش های صادرات میوه جات تازه

در عرصه صادرات مشکلات و چالش های فراوانی موجود است که صرف به تعدادی از آنها اشاره می شود:

1.1 پایین بودن ظرفیت تولید کنندگان، صادر کنندگان و آگاهی شان از بازار های منطقه ای و بین المللی و پایین بودن ظرفیت مراجع مشوره دهی برای دهاقین:

- این مشکلات از تولید الی صدور و دریافت مارکیت های مورد نظر را در بر می گیرد
- تولید انبوه در یک فصل سال و کمبود آن در سایر فصول سال
- عدم آگاهی دهاقین از کشت محصول، مناسب و بصورت مدرن الی جمع آوری محصول.
- کم بودن استفاده از ادویه جات و تخم های اصلاح شده.
- درست نبودن شیوه جمع آوری محصولات.

2.1 نبود سرخانه ها و لابراتورها در نقاطی که ضرورت احساس می شود (جهت نگهداری میوه جات تازه سریع الفساد)

- مشکلات در شیوه حفظ و نگهداری میوه جات تازه و کمبود سرد خانه ها در مناطقی که تولید این میوه جات زیاد است
- عدم آگاهی از شیوه و مهارت های بسته بندی.
- مشکلات شاهراه ها، سرکها و مسیر های وصلی به مراکز جهت انتقال سریع مواد به مارکیت و صدور به خارج.
- نبود کانترینر های یخچالی و مشکلات امنیتی مسیر راه ها.

3.1 کمبود امکانات، ظرفیت و آگاهی از انواع امراض نباتی و شیوه های جلوگیری از آنها

- بوجود آمدن امراض و آفات نباتی که در اثر آن از کیفیت میوه جات کاسته شده و یا هم به کلی از بین میروند مانند:
- مرض آتشک در انگور، مگس خربوزه و هم چنان دانه های انار که در داخل پوست اش سفیدی بوجود می آید.
- عدم آگاهی دهاقین از معیار ها و روش های کشت، تولید، پرورش، مواد کشت زرا (کودکیمیای)، جمع آوری و نگهداری محصولات زراعتی و بسته بندی غرض انتقال به بازار ها.

با توجه به پیشرفت هایی که در عرصه فن آوری و دانش بشری در بخش زراعت و شیوه هایی که منجر به بهبود و افزایش تولیدات زراعتی می گردد و در کشور ما به پیمانه ی کمی مورد استفاده قرار میگیرد. اگر ازین شیوه و استندرد ها بشکل بهتر و خوبتر استفاده و عملی شود، نتیجتاً تولیدات کشور ما به بازار های منطقه ای و بین المللی بیشتر راه پیدا میکند:

- برداشت محصول زراعتی قبل از وقت توسط دهاقین
- عدم دسترسی به امکانات بسته بندی به معیار های جهانی
- عدم دسترسی دهاقین به امکانات (سرد سازی) میوه جات تازه
- عدم دسترسی به بیمه

4.1 عدم حمایت و هماهنگی ادارات مربوطه و عدم رعایت قوانین و مقررات

- نبود حمایت کافی دولت در فصل تولید میوه جات، باید گمرکات تعرفه های بلندی را در حین فصل میوه جات تازه برای میوه جات وارداتی وضع نماید
 - عدم رعایت حفظ الصحه و مصونیت در تولید، بسته بندی و صادرات میوه جات تازه
 - عدم رعایت معیارات در پروسس، سورتینگ و بسته بندی مطابق به تقاضای بازار های ملی و بین المللی
 - عدم صدور سرتفکیت های معتبر مطابق به معیار های قبول شده جهانی
- دسترسی کم و محدود به بازار کشورهای اروپایی و عربی و آمریکایی که دارای معیار ها و استندرد های سخت و محدود کننده اند که باید کشورهای صادر کننده خود را بآن معیار ها آماده سازند.

- مشکلات انتقالی در بخش هوایی و زمینی و بلند بودن کرایه انتقال هوایی و زمینی
- نبود صنایع تولید مواد غذایی
- پیچیده بودن قوانین تجارتی که مطابق به شرایط کشور نیست مثل وضع تعرفه گمرکی و تادیه مفاد شرکت ها بعد از هر سه ماه
- کم بودن هماهنگی بین سکتور خصوصی و دولتی بخصوص سکتور میوه جات تازه
- بالا بودن زمان و مصارف صادرات

شاید بتوان موارد مختلف دیگری را نیز پیدا نمود که منجر به ایجاد مشکلات و موانع در روند صادرات باشد.

2. پیشنهادات برای بهبود تولیدات میوه جات تازه

- توجه بیشتر به مسایل تخنیک از جمله تغییر سیستم تولید از حالت عنعنوی به سیستم مدرن و میکانیزه که موثریت و مولدیت را چند برابر بیشتر می سازد
- تهیه رهنمود پیرامون نحوه تولید، رفع حاصل، کنترل امراض نباتی، ذخیره، انتقال و گریذنگ (درجه بندی)
- ایجاد پارک صنعتی زراعتی تا تمام مراحل از جمله: لابراتوار، پروسس، بسته بندی و سایر مراحل پروسس در آنجا به شکل معیاری و استاندارد پیش برده شود.
- این پارکها در زون ها ایجاد شود
- ایجاد صنایع مواد غذایی
- تسهیلات در امر تهیه مواد خام به شرکت هایی که در امر تولید میوه جات تازه فعالیت مینمایند
- وزارت محترم زراعت باید لابراتوار هایی را بخاطر تعیین کیفیت مواد عمده صادراتی بخصوص در بخش میوه جات تازه تهیه کنند؛ تا تولیدات کشور ما به مارکیت های بیرونی بالاخص کشورهای اروپایی و آمریکایی بصورت مستقیم دسترسی پیداکنند.
- در قسمت بسته بندی، پیشنهاد می گردد تا: دولت امکانات زمین، برق را برای پروسس مواد زراعتی و سردخانه ها فراهم سازد. در حال حاضر تعدادی از سردخانه ها، که در بعضی از ولایات ساخته شده، بخاطر نبود برق و یا بالا بودن هزینه برق غیر فعال میباشند.
- سیستم ترانسپورتی منظم، فعال و معیاری برای حمل و نقل در بخش میوه جات تازه که سریع الفساد است بوجود آید و از امکانات مناسب جهت انتقال میوه جات برخوردار باشند.
- قوانین تجارتی اصلاح و تسهیل گردد.
- توجه جدی در تاسیس فابریکات پروسس و بسته بندی در پارک های صنعتی، تحت شرایط ویژه صورت گیرد.
- در مورد مشکل ویژه، وزارت خارجه می تواند درین عرصه تلاش جدی نماید؛ تا سهولت اخذ ویزه را برای صادر کنندگان مساعد سازد.

3. پیشنهادات برای افزایش صادرات میوه جات تازه

- ادارات ذیربط رسماً مکلف گردانیده شوند؛ تا در بخش صادرات جداً همکاری نمایند.
- ایجاد یک مرکز واحد تحلیل و تجزیه امتعه صادراتی
- ایجاد تیم های کوالتی کنترول در هر بخش صادراتی که مستقیماً با پروسس کنندگان و صادر کنندگان کار عملی نمایند.
- بازاریابی و اشتراک در کنفرانس های تجارتی توسط کدر های متخصص و مسلکی
- ایجاد کمیسیون جلوگیری از اخاذی ها در مسیر شاهراه ها متشکل از ارگان های امنیتی و مراجع ذیربط
- پی گیری دوامدار و جدی با کشورهای همسایه در مورد تطبیق عملی موافقتنامه های ترانزیتی و سایر موافقت نامه ها در زمینه تسهیل صادرات افغانستان به کشورهای بیرونی
- جلوگیری از ورود امتعه بدیل و بالا بردن تعرفه های گمرکی در فصل صادرات میوه جات تازه

4. هماهنگی بین تولید، صادرات و واردات

- در زمینه تولید باید مقدار حجم تولید در، سطح کشور و زون ها و ولایات، معلومات کافی در اختیار باشد
- از ظرفیت های بالفعل و بالقوه تولیدات میوه جات تازه در همه ی کشور، ارقام دقیق جمع آوری گردد
- از کیفیت و برتری های میوه جات تازه هر ولایت و زون ها، معلومات درست و دقیق جمع آوری گردد
- از شرایط محیطی و اقلیمی هر منطقه معلومات در اختیار باشد تا برویت آن به افزایش گونه های بیشتر که باین شرایط و محیط سازگار است کشت و غرس گردد
- برای استفاده ازین فرصت ها باید بین ادارات ذیربط دولتی و سکتورهای مربوطه ی خصوصی، هماهنگی ایجاد

شود؛ تا بتوان از تولید الی مارکیت های داخلی و خارجی طوری که لازم است همگونی و هماهنگی ایجاد شود تا از یکطرف ظرفیت های تولیدی و صادراتی بالا برده شود و از جانب دیگر از توانایی و ظرفیت های تولیدی آگاهی کامل بدست آید؛ تا به تقاضای مارکیت و هم چنان، قرارداد هایی که برای تهیه و حجم زیاد میوه جات ضرورت می شود؛ از ظرفیت تولیدی خود معلومات دقیق داشته باشیم.

در واقع این سه مثلث و روند را طوری تنظیم و هماهنگ سازیم که بتوانیم فرصتهای زیادی را برای تولید، صادرات و کاهش واردات بوجود بیاوریم و درین راستا ادارات و ارگانهای دولتی و غیر دولتی ذیربط اقدامات عملی و موثر را انجام دهند. تا با ایجاد این هماهنگی ها به رشد و افزایش تولید و توسعه صادرات و کاهش واردات میوه جات بدیل نایل آیم و در نتیجه این فعالیت ها سبب می شود تا:

- دهاقین تشویق و بنیه اقتصادی شان تقویه می گردد
- به افزایش گونه های بهتر و اصلاح شده محصولات زراعتی و درختی می انجامد
- ساختار های سنتی کشت، تولید و صادرات در اثر این هماهنگی ها دگرگون و متحول می شود باعث رقابت های خویتر در بازار های منطقه و بین المللی می گردد
- اشتغال زایی به شکل مستقیم و غیر مستقیم در سکتور زراعتی افزایش می یابد
- دوران پول در داخل کشور سرعت و ورود ارز های خارجی بیشتر می گردد
- به تعادل بیلانس تجارت خارجی کمک میکند تا کسر بیلانس تجارت تا حدودی پایین آورده شود

با برداشتن گام های عملی برای تطبیق پیشنهادات و رفع موانع و چالش های اراییه و تشخیص شده درین رستا می تواند سهم سکتور میوه جات تازه را در رشد اقتصادی و رفاه اجتماعی به اندازه قابل ملاحظه ای بالا ببرد.

5. نتیجه

با توجه به معلومات و ارقام احصایی که در بخش های مختلف سکتور میوه جات تازه درین جزوه اراییه، طرح و توضیح و تحلیل گردیده است، نشان میدهد که: از جمله کل تولیدات میوه جات تازه صرف 6 فیصد آن صادرات می گردد و 93 فیصد (بدون در نظر داشت ضایعات و مصرف داخلی) آن مازاد تولید کشور میباشد. اگر دولت و سکتورهای مربوطه اقدامات لازم را روی دست گیرند، فرصت های بیشتری هم برای تولید و هم برای صدور آن به خارج کشور مساعد می شود و وما شاهد رشد صادرات خواهیم بود. مزید برین، میوه جات تازه چه از لحاظ کیفیت و ارگانیک بودن و چه از نظر لطافت و مرغوبیت در سطح بالایی قرار دارد؛ این خود یک فرصت خوب برای تولید و صادرات بیشتر میباشد.

اما مشکلات و چالش هایی در ساحه تولید از جمله: عدم استفاده از شیوه های مدرن و میکانیزه زراعتی در امر پرورش، غرس، اصلاح و سایر موارد مربوط به کشت و غرس درختان مثر الی برداشت محصول موجود میباشد.

هم چنان، عدم آگاهی دست اندر کاران تولید این محصول به دانش و اصول باغداری و شیوه های عصری در قسمت پرورش و برداشت محصول، اصلاح و از بین بردن امراض نباتی این محصول و قدمه های بعدی بشمول گریدنک، پروسس، بسته بندی، نگهداری طولانی تر میوه جات تازه که سریع الفساد است، میباشد. بسته بندی و پروسس نظر به تقاضا و نیاز هر بازار

در کشور های بیرونی، بازار یابی در بازار های عمده جهانی و سایر موارد مرتبط به تولید الی بازار مشکلات و چالش هایی اند که باید ادارات ذیربط بشکل عملی و همه جانبه اقدام و گام های عملی را جهت رفع این مشکل بردارند.

بدون رفع این مشکل نمی توان انتظار بهبود در امر تولید، افزایش صادرات و جلوگیری از تولیدات میوه جات تازه بدیل را در حین فصل برداشت این محصولات داشت.

انجام فعالیت های بیشتر وزارت زراعت و سایر مراجع در امر اصلاح گونه های متعدد درختان میوه ای و میکانیزه کردن زراعت- بخش باغداری- و استفاده از شیوه های مدرن پرورش درختان مثمر جهت افزایش حاصلات و رفع امراض نباتی، بلند بردن ظرفیت تولیدی در مناطقی که میوه جات تازه آن منطقه از کیفیت و مرغوبیت بالایی برخوردار است و صادراتی نمودن این نوع میوه جات.

توجه لازم مقامات دولتی و سکتور های مربوطه در قسمت شیوه جمع آوری حاصلات از شکل سنتی و به شکل حرفوی و فنی، پروسس، گریدنگ، بسته بندی و رفع سایر مشکلاتی که فرا راه تولید و صدور این محصول وجود دارد.

بالاخره با بکار بردن و توجه به پیشنهادات و راه حل هایی که در فوق در فصل سوم به آنها اشاره شد، میتواند به تولید، صدور و بلند بردن ظرفیت تولید میوه جات تازه منجر شود. زمینه صدور بیشتر و دست یابی به بازار های قدرتمند و رقابتی را در بازار های اروپایی، آمریکایی و سایر کشورها که قیودات و شرایط سخت از لحاظ معیار و استاندارد را دارا اند بتواند به آسانی رقابت نماید، مساعد سازد.

در ضمن جهت دست یافتن به این مامول نیاز جدی و مبرم به توحید و هما هنگی میان همه سکتور های ذیربط درین سه روند اعم از سکتورها و ارگان های دولتی، خصوصی و انجوها میباشد، که این هما هنگی، چالش ها و مشکلات را رفع نموده و موانع را به فرصت ها تبدیل خواهد کرد.

با توجه به چالش ها و مشکلاتی که فرا راه صادرات وجود دارد و در بخش مربوطه بآن اشاره شده است و بکار بردن راه حل ها و پیشنهاداتی که برای بیرون رفت از آن، طرح و پیشنهاد شده است در نظر گرفته و بکار برده شود به یقین ما به نتایج مطلوب هم از لحاظ تجارتي و صادراتی و هم از نظر اقتصادی خواهیم رسید؛ از جمله:

- ✓ بلند بردن بنیه مالی دقایق
- ✓ بلند بردن ظرفیت تولیدی
- ✓ ترویج و اصلاح گونه های متعدد درختان میوه ای
- ✓ رشد و توسعه صادرات این میوه جات
- ✓ ورود ارز به داخل کشور
- ✓ جلوگیری از ورود میوه جات بدیل و خروج ارز به بیرون کشور
- ✓ افزایش و تعادل صادرات در بیلانس تجارت خارجی
- ✓ کمک به رشد اقتصادی کشور
- ✓ ایجاد فرصت و اشتغال بطور زنجیره ای در همه سطوح و بخش های این سه روند-تولید، صادرات و (جلوگیری از) واردات
- ✓ در فرجام سبب کمک به رفاه اجتماعی و از بین بردن فقر که یکی از اهداف عمده دولت های مدرن است، میباشد.

امید است با استفاده از مطالب و موضوع مطرح یاد شده درین فصول بتوان به نتایج مطلوب دست یافت و زمینه ها و فرصت ها را برای رشد و توسعه صادرات و تجارت و در مجموع اقتصاد کشور فراهم نمود.

ماخذ:

- (1.1) زراعت - مفاهیم واصطلاحات احصاییوی ص 341- کتاب سالنامه احصاییوی سال 1395
 - (2.1) ساحات زراعتی - مفاهیم واصطلاحات احصاییوی صص 180 و 341- کتاب سالنامه احصاییوی سال 1395
 - (3.1) اراضی آبی - مفاهیم واصطلاحات احصاییوی صص 180 و 341- کتاب سالنامه احصاییوی سال 1395
 - (4.1) کتاب سالنامه احصاییوی صص 172-173 سال 1395
 - (5.1) ارقام احصاییوی صادرات طی سال 1381-1395- اداره مرکزی احصاییه
 - (1.2) معرفی 1.1.1 دورنمای برنامه باغداری ص 8 – مسوده استراتیژی باغداری (HNS) 2016 – وزارت زراعت، مالداري و آبیاری
 - (3.2) ساحت و حجم تولیدات میوه جات عمده طی سال 1395- وزارت زراعت، مالداري و آبیاری
 - (1.3) نگاهی مختصر به میوه جات تازه افغانستان-سایت انترنتی: معلومات عمومی افغانستان
 - (1.4) فیسبوک انسیتیوت تحقیقات زراعتی
 - (1.5) مدیریت عمومی دیتابیس و معلومات- ریاست انکشاف صادرات وزارت تجارت
 - (1.6) آمریت احصاییه- ریاست عمومی گمرکات، وزارت مالیه
- وسایر مراجع و ماخذ

جهت دریافت معلومات بیشتر و توضیحات لازم پیرامون هریک از عنوانی وفصل ها و اراییه پشنهادات و انتقادات سالم برای غنامندی جزوات بعدی، می توانید به آدرس های ذیل تماس برقرار نمایید و در زمینه ما را کمک و همکاری نمایید:

Email: merajrasoli@yahoo.com/m.rasoli@epaa.org.af

Facebook/twitter: merajrasoli

Cell: 00(93)700165209